

FOAIE

pentru

MINTE, INIMA ȘI LITERATURA.

Nro 3.

GRAMEZZ 16. IULIE.

1838.

CANTAREA

la depunerea juramentului homagialu din partea
Clerului Greco - Catholicu al Ardealului, in
2. Iulie, Blasiu, 1838.

1.

Dómne, cauta cu 'ndurare
Din lacasiului teu celu sántu
Spreal nostu Domnu inaltu si mare,
Si prin elu spre acestu pamentu.
Apara pre elu, cà tare
Mân'a ta l'au inaltiatu,
Sii dà bine cuventare; —
Lui Ferdinandu Imperatu!

2.

Casei Lui cei stralucite
Tóta darea buna dà; —
Si prea lui carârî trimite,
Dómne, toti ângerii tei.
Fà lumin'a cea ceresca
Dreptulu celu adevveratu.
Cà 'ntr'a Lui pieptu, se 'nflorasca
Intru noi, in veci, curatu!

3.

Fruntea Lui cea 'mperatesca
Cu finicu, de 'nvingatoriu,
Luminosu se stralucesca,
Cà al pàcii scutitoriu.
Ear' in tempuri de batae,
Ca o sté susu asidiatu,
Mangaindu, fàlu, se resae
Globului inviforatu!

4.

Pace dà, si 'ndestulire
Suptu toeagulu Lui celu blându.
Prca popóreloru iubire
Thronulu Lui sté nemiscându,—
Si acésta invoire,
Ca un nodu nedeslegatu.
Sei strigàmu c'o glasuire:
„Custe al nostu bunu Imperatu!“

РИЦЬ А ШИ ЧИНОТВА.

(С р м а р е.)

„ІЗБИТЕ ФІСАЕ!“ ЗІСЪ ТЪТЪСЪСЪ ЖНТРИ-
СТАТ, „ДЕСКОПЕРЕЦІ ЖНАІНТЕА МЕА

СЪПЗРАРЕА ЧЕ'ЦІ СФЪШІЕ ІНІМА ТА!
 АСКЪНДЕО ЖН ПІЕПТЪЛ МІЕШ СКЪМ-
 ПЕ ВДВАРА; АЧЕСТА ЕСТЕ ПІЕПТЪЛ
 ТАТЪЛЪІ ТЪШ. "ВДВАРА СЪ АРЪНКЪ ЖН
 БРАЦЕЛЕ ЛЪІ ШІ ТЪКЪ. „РЪМ ПЕ ТЪШЕРЕА
 АЧЕАСТА ФІЪЛ МЕШ! МАІ РЪШ НЪМ'АІ
 ПЪТЕА НЪКЪЖІ ОРІ ЧЕ МІАІ СПЪНЕ,
 ДЕ КЪТ КЪ ТАЧІ ЖНТР'АЧЕСТ КІП. —
 Н' АІ ТЪ ВРЕО МЖНГЪЕРЕ ПЕНТРЪ ТА-
 ТЪЛ ТЪШ? ШН РЪШ ДЕ ЛАКРЪМІ НЪПЪДІРЪ
 ДІН ОКІІ ЛЪІ ВДВАРА. ЪЛ КАДЕ ЛА ПІЧОА-
 РЕЛЕ ТАТЪЛЪІ СЪШ НЕПЪТЖНД ЗІЧЕ ДЕКЪТ
 АЧЕСТЕ КЪВІНТЕ: ТАТЪ, ІЪВІТЕ СКЪМ ПЕ
 АЛ МІЕШ ТАТЪ! АН ОКІІ ТАТЪСЪШ ЖНКЪ
 ІСВОРЪСК ЛАКРЪМІ. СКО АЛЪТЕ ПРЪНКЪЛ
 МІЕШ! ДОАР ПЕ КЪНОЩІНЦА ТА ЗАЧЕ
 О ФАПЪТЪ РЕА? ВДВАРА ЖНТІНСЪ МЖНА КЪ-
 ТРЪ ДЖНСЪЛ СЪСПІНЖНД. „НЪ ВДВАРА, ТЪ
 НЪ ЄЩІ ЖН СТАРЕ СЪ ФАЧІ ВРЕШ РЪШ. ВЪ
 ВЪШЪ КЪМ ТЕ АСЪПРЕЩЕ ПЕ ТІНЕ МІНЪТЪЛ
 ЧАЕСТА, ШІ КЖНД ВЕІ ФІ МАІ ОДІХНІТ, АДЪЦІ
 АМІНТЕ КЪ АІ ШН ТАТЪ.

ШН СЛЪЖІТОРІШ ІНТРЪ ЖН ЛЪШНТРЪ СПЪ-
 ІНД, КЪМКЪ КАЛЪЛ ЧЕЛ ДЕ АРАБІА Є ЖНШЪ-
 ЛАТ. „ФЪМІ АЧЕАСТЪ ПЛЪЧЕРЕ ВДВАРА ЖНКА-
 ЛЕКЪ АЧЕСТ КАЛ; ЄШ Л'АМ КЪМ ПЪРАТ ПЕНТРЪ
 ТІНЕ, ПЪРЖНДЪМІСЪ ЖНТР'О ВРЕМЕ КЪ АІ АВЕА
 ДЕСФЪТАРЕ ЖН КЪЛЪРІТ. "ПЛІН ДЕ СЪПЗРАРЕ
 ЧЕ ШІО ЖНДЪШЕА, СЪ ДЕПАРЪТЪ БЪНЪЛ ТАТЪ,
 АРЪТЖНД О ЛІНІЦІРЕ ДІН ЛЪШНТРЪ МЕШЕШЪ-
 ЦІТЪ. ВДВАРА КА СЪ ФАКЪ ДЕСТЪЛ ЛА ПО-
 ФТА ЧЕЛЪІ МАІ БЪН ТАТЪ, ЖНКАЛЕКЪ КАЛЪЛ
 АЧЕЛ СЪМЕЦ, КЪ О ТЪРЪВЪРАРЕ А ІНІМІІ, ДЕ
 КАРЕ ЄЛ НЪ МАІ СІМЦІСЪ, СЛОБОЗІНДЪЛ ПЕ
 ШЛІЦІЛЕ ЧЕЛЕ ЛЪРМОАСЪ А МАНШЕСТЕРЪЛЪІ ПЕ
 ШНДЕ ВРЕА ЄЛ СЪ АПЪЧЕ.

НЪ СЪ ДЕПЪРТАСЪ МЪЛТ, КЖНД ДЕОДАТЪ
 ШНА ДІНТРЕ МАШІНЕЛЕ ЧЕЛЕ МАІ МАРІ ДЕ ТОРЕ,
 ПРІН СГОМОТЪЛ ЧЕ'Л ПРІЧІНЪЕА РОАТЕЛЕ ЕІ,
 ФЪКЪ СЪ СФОРЪІАСЪШ ШІ СЪ СЪ СПЪРІЕ КА-

ЛЪЛ. КЪЛЪРЪЦЪЛ КЪФЪНДАТ ЖНТР'АЛТЕ ГЖН-
 ДЪРІ НЕЦІНЖНДЪЛ БІНЕ ЖН ФРЪШ, АРЪНКЪ ДІН
 ПІЧОАРЕ ШІ ДІН КАП ЖНТР'АЧЕЕАШ КЛІНІТЪ,
 ШІ МАІ НАІНТЕ ДЕ АШІ ВЕНІ ВЪВАРА ЖН ОРІ,
 ЄЛ Є АРЪНКЪТ ДІН ШЕА, ШІ СПЖНЪШРЖНД
 КЪ ШН ПІЧОР ЖН СКАРЪ, ЄРА ТРАС ДЕ АЧЕСТ
 КАЛ СПЪРІАТ — ПРАДА МОРЦІІ.

ДЕ ОДАТЪ СЪ ОПРЕЩЕ КАЛЪЛ ЖН ЛОК, ДЕ
 ФРЪШЪЛ ЛЪІ СЪ ЦІНЕ О ФЕТІЦЪ, КАРЕ, ДЕ ШІ
 ЄРА АРЪНКЪТЪ ЛА ПЪМЖНТ, ТОТЪШ КЪРЕ-
 ЛЕЛЕ АПЪКАТЕ ОДАТЪ АМЖНЪ НЪ ЛЕ СЛОБОА-
 ДЕ — ШІ ВДВАРА АФАРЪ ДЕ О РЪНІРЕ МАІ
 ШОАРЪ ЄСТЕ СКЪПАТ. О МЪЛЦІМЕ ДЕ ОА-
 МЕНІ СЪ АДЪНАРЪ ЖМПРЕЖЪРЪЛ ЛЪІ ШІ А ФЕ-
 ТІЦІІ. ПЕ ДЖНСЪ ЖА СКЪЛАРЪ, ФЕТІЦА ЖНКЪ
 С'АШ РІДІКАТ. ВДВАРА ПРІВЕЩЕ КЪ О КЪШЪТЪ-
 ТЪРЪ ДЕ МЪЛЦЪМІТЪ ЛА ЄА, ШІ — ЧЕ СПАІ-
 МЪ ЖМЕШКЪРЪТЪОАРЕ! — ЖНШАЛЪ'Л ОКІІ? ФА-
 ЧЕ'ШІ БОЛНАВА ФАНТАЗІЕ ЖОК КЪ ДЖНСЪЛ?
 КЖНТЪ РЕАЦА ДІН ГРЪ ДІНЪ. ШІ ДЖНСА
 Є ШІМІТЪ ШІ АМЖНДОІ СТАШ ЖНМЪРМЪРІЦІІ
 ДЕ СПАІМЪ ШІ МІРАРЕ, АБІА ПЪТЖНД КРЕДЕ
 ОКІЛОР СЪІ. ЗІДІРЕ ЖНЦЕРАСКЪ!" СТРІГЪ
 ВДВАРА. ДЪМІТАЛЕ СЖНТ ЄШ ДАТОРІШ ВІАЦА
 МЕА! АТЪНЧІ ФРЪМОАСА ВРЕА СЪ СЪ ДЕПАРТЕ
 ТЪКЖНД, КЪПРІНСЪ ДЕ СФІАЛЪ ПЕНТРЪ ЧЕІ КА-
 РІІ КЪСКА ГЪРІЛЕ ПРІНПРЕЖЪР, ДАР ВДВАРА
 О АПЪКЪ ДЕ МЖНЪ. „ВЪ НЪ ТЕ ПОЧЪ ЛЪСА —
 НЪМЕЛЕ ДЪМІТАЛЕ МЖНТЪІТОАРЕА ВІЕЦІІ МЕЛЕ!
 „ЧЕ'ЦІ ПРОАТЕ ФОЛОСІ АЧЕСТА ДО-
 МНЪЛ МІЕШ?" — „ТОАТЕ, ТОАТЕ СКЪМПА
 МЕА! МЪЛЦЪМІТА МЕА.“ „ВЪ Н'АМ ТРЕБЪІНЦЪ
 НІЧІ ДЕ О РЪСПЛЪТІРЕ.“ — „НЪ НЪ; — ЛЪ-
 КАШЪЛ ШІ НЪМЕЛЕ ДЪМІТАЛЕ.“ „ДА ШРА,
 ШІ КАСА ЧЕЕА КОЛО ЖН КОРН.“ КЪ А-
 ЧЕАСТА ДЖНСА СЪ ДЕПЪРЪТЪ. БЪКЪРІА ЛЪІ ЄРА
 НЕСПЪСЪ. ШНЪЛ ДІН ЧЕІ КАРЕ'Л КЪНОЩЕА ЖА
 ДЪСЪ АКАСЪ ФЪРЪ СЪ ЦІЕ ДЕ СІНЕ.

ТАТЪЛ СЪШ ПРІІМІСЪ АНЦІІНЦАРЕ ДЕ
 НЕНОРОЧІРЕА ЛЪІ. КЪ ТОЦІІ ЄРА ДЕ СПАІМЪ

афарз дін сине. Галбін ші тремѣржа єш і татзсѣ жнаінтє. „Маї трѣше єл жнкз? Дѣмнезєєл черїєлєї прїїмєше латїне сѣфлетѣл мїєѣ! Фїєл жмї єсте скзпат. Тата ші фїєл єра жнтр'о старє че нѣ сз поате скріє кѣ кѣвїнте. Карє н'аѣ фост татз єл жнєш, нїчї нѣ саѣ афлат де ашї пїєрде пе єнєл нзскѣт ал сзѣ фїѣ, карє н'аѣ ієвїт вreoдатз чева вреднїк де ієвїре, ачєла нѣ поате нїчї кжт маї пѣцїн сз сїмцз жнтр'єн кїп кѣ інімілє ачєстора.

Черчетжнєсз рана лѣї вѣвара ла кап, шї афлжнєсз кз нѣ є прїмєждїоєсз, слѣжїторїї касїї сз депзртарз рзмжїна нѣма вѣвара кѣ татзєсзѣ. „Ієвїте татз жнчєпѣ вѣвара, єѣ ам сз мѣлцзмєск пєнтр'є вїац'а мєа єнєї фєтїцє, карє кѣ аса прїмєждїє“ — „Єѣ ам аѣзїт дєспрє ачєаста вѣвара де ал мїєѣ! Єѣ воїѣ шї сз'ї рзєплзтєск єї, кзчї єї сжнт єѣ даторїє кѣ адоѣ а мєа вїацз.“ — „Ох татз, о рзєсплзтїрє кѣм сокотєщї дѣмнїата нѣ єсте нїмїк пєнтр'є фєтїца ачєаста. Вѣ нѣмаї почїѣ пззї тїна, кзчї вѣкѣрїа жмї спарѣ пїєптѣл. Татз ал мїєѣ єѣ пофтєск сз фїѣ норочїт кѣ джнса.“ „Фїєлє, жнцєлєгѣтє єѣ бїнє?“ Дтє. нѣ грєшєщї єѣ ієвєск фєрбїнтє пє ачєа фєтїцз кзрїа жї сжнт даторїє вїаца мєа. — „Єндє'цї ємєлз мїнтєа? спїма цаѣ рзєпїт тоатє сїмцїрїлє вѣвара! О пєрсоєнз, пє карє тѣ акѣма оаї вѣзѣт маї жнтжїѣ жн вїацз, акзрїї жнєшїрї афарз де кѣраж нѣ ілє кѣноцїї; пє ачєаста? шї аша де грає сз о ієвєщї? Пє тїнє мѣлцзмїрєа де траѣ лє рзтзчїрє!“

„Нѣ оам вѣзѣт єѣ азї маї жнтжїѣ татз ал мїєѣ, шї токма де ар фї аша, шї атѣнчї ар трєвї сз о ієвєск. Кѣмкз

єѣ ам сз'ї мѣлцзмєск пєнтр'є вїаца мєа, ачєаста нѣ поате сз'мї жмѣлцзскз ієвїрєа кзтр'є джнса, кзчї єа єра шї маї нїнтє нємзрїїнїтз.“ Дїчї повєстї вѣвара кѣ фок тоатз жнтжмпларєа чєа дїн грздїнз прїн карє ш'аѣ фзкѣт єл маї жнтжїѣ кѣноцїнцз кѣ ачєа фєтїцз, кѣм дїн врємєа ачєєа джнєл нѣ маї поате авєа нїчї о оаїхнз, шї кѣм саѣ сфїїт тотдєаєна де аспѣнє тїна патїмїї сале кзтр'є татз сзѣ.

Ачєстє кѣвїнтє алѣї вѣвара кєнїрз жн єрєкїлє татзсѣ прєанєащєптатє. Кѣ тоатє кз дєокамдатз сз пзрєа а нѣ фї лѣкр'є грєѣ де ієспрѣвїт, тотѣшї вѣзжнєшї фїєл де асздатз нєвѣнїт де патїмз, єра жнкрєдїнцат, кз арє жнкз сз сз жѣдєчє фоартє мѣлт кѣ сїнє жнєш. Аша джнєл нѣ зїєз алтз дєкжт: „Бїнє бїнє ієвїтѣл мїєѣ вѣвара, жїнє вом жотзрж ної шї маї дєсѣвжршїт жн трєаєа ачєаста. Фїї оаїхнїт, рана та арє трєєвїнцз де оаїхнз.“ Дѣнз ачєстє кѣвїнтє лзєз татзл пє фїѣ жн нєодїхнз фоартє марє. Джнєз нїчї єл жнєш нѣ єра кѣ мѣлт маї лїнїщїт. Кѣвїнтєлє алѣї вѣвара жл дєщєптє дїнтр'єн сомн жн карє вїса прїа дѣлчє. Джнєл фїїна нєгѣцзторїє, ар фї фост прєа вѣкѣроє, ка фїєл сзѣ сз єа жн кзєзторїє пє богата влїєавєтз фїїка єнѣї алт нєгѣцзторїє шї прїєтїн ал сзѣ. Пзрїнцїї де амжндоѣ пзрцїлє сз жнвоїєз ал ачєаста, нѣмаї воеа шї жотзржрєа алѣї вѣвара сз маї ащєптє.

Пєлжнгз ачєаста фїєл сзѣ нїчї нѣ кѣнощєа пє лѣєрєа ачєаста. Нїмє нѣ щїєа чїнє ар фї, де чє старє, чє авєрє, чє нѣмє арє, дїн чє фєлїѣ де пзрїнцїї є нзєкѣтз? Ачєстє єра тот атжтєа пєдєчї жн мїнтєа алѣї, карє сз вєдєа ал прєгзтї, ка сз нѣєз

*)

жнвоіаскз ла пофта фідлї сзщ. Днсз тотш ка ѓн татз жнцелент хотзрж, ка жн дімінеаца ѓрмзтоаре сз мearгз ла лз-кашл Дашрїї, ѓнде кѓнокжнд маї мѓлате стзрї жмпрежѓр кѓ деамзрѓнтѓл, нздзждѓїа кз ва скзпа де о асемenea неодїхнз сѓ-флетаскз ла каре кззѓсз.

Дѓпз о ноапте петрекѓтз фзрз сомн жн рѓвзрѓтѓл зїорїлор татзл жшї лзгз ащернѓтѓл жнтржнд жн одаеа лѓї ѓдвард ка сз кѓноаскз де стареа лѓї чеа де акѓм, пе каре афлжндѓл жнкз тот стзпжнїт де бїфороаса патїмз, дѓпз пѓцїне кѓвїнте де мжнгзере шї нздѓжде жл лзсз порнїнд кзтрз лзкашл Дашрїї, ѓнде жнтрежнд афлз кз джнса петрече ла о вѓдѓвз гѓ-вернантз Моор. Кѓ ачеаста жнтжлнїндѓсз маї жнтжї, лесне кѓноккѓ кѓмкз арс сз бор-беаскз кѓ о фемее преа де треабз, „ѓѓ сжнт негѓцзторїѓл доїд ѓѓна меа ма-дамз,“ жнчепѓ джнсѓл „шї вїѓ сзмї арзт мѓлцзмітз дїн їнїмз кзтрз ачееа че аѓ скзпат вїаца фїдлїї мїѓѓ. Вреднїчїа каре оаѓ пѓс, мз фаче сз прїбек ла джнса ка ла фїемеа.“

„ѓсте шї вреднїкз де о асемenea рзс-павтїре“ лнчепѓ матрона, шї акѓм сз рѓпсз гїаца. ѓѓна ноастрз вѓдѓвз єсте о фемее ѓзтржнз, каре дѓпз кѓм не єсте кѓнокѓт, тоате ворбек преѓѓкѓрос шї мѓлат. Дн пѓцїнз време шїѓ чїнстїтѓл доїд, ка шї кѓм ар фї дѓзїт лѓкрѓл жн тот аѓл де кжтева орї, кѓмкз, арзгзлаша фрѓмоаса Дашра єсте трїмїсз ла джнса дела о прїетїнз кѓнокѓтз дїнтр’о шкоалз де сате, рекомжндатз кѓ тот деадїнсѓл ка сз о цїе сѓвт грїжа са, кѓмкз фетїца нѓ сз департз нїчї одатз де акасз, декжт нѓмаї петрекѓтз де фїїкзса чеа де дої-

спрезече анї пѓнз ла бїсерїкз шї кжте о-датз пѓнз ла грздіна дїн вєчїнзтате. Маї жнколо, кѓмкз арзгзца де Дашрз арс ѓн характер лїнїшїт, сєрїос, дар тотш нѓ сѓпзрѓчос, лѓкрз фоартє бїне шї фрѓ-мос кѓ мзтасз шї кѓ акѓл, чїтещє кжте-одатз шї кжте о картє ѓѓнз, шї кжнд їсз паре кз нѓ о аѓде нїмїнї, кжнтз шї нїщє кжнтече десфзтзчосаз, каре ле аѓ фост жнѓцат жн шкоала де фете. Джнса арс ѓн прїетїн ѓѓн афарз ла царз, де каре шї помєнєщє фоартє адеєлорї шї кѓ фєр-бїнцалз мѓлатз, ащептжндѓл жн тот мї-нѓтѓл, кзчї де кжнд сз афлз єа аїчї, ачєла нѓ оаѓ черчетат нїчї одатз. Маї пе ѓрмз кѓѓтз доїд прїлєж сз жнтреѓє чїне ар фї пѓрїнцїї фетїцїї? „Ачєєа єѓ нѓ о шїѓ, шї сз паре кз нїчї єа жнєѓш нѓ шїє,“ рзспѓнєсз ворбїтоареа ѓзтржнз, „жнєз тотш трєѓѓє сз фїєнзскѓтз дїн оамєнї чїнстїцїї, кзчї єа тотдеѓѓна аѓ фост аша де ѓѓнз шї єѓлаѓнїкз. — Іа ѓѓї вїн акасз амжндѓѓ фїїка меа Мїна шї Дашра. О доамне, кѓм фѓг копїлєлє ачє-єтє, нѓма де нѓлїар фї спре стрїкарє.

(Ва ѓрма.)

Рефлекції аѓѓра Ортографїї Длѓї П...

(ѓрмає.)

Грешїтз маї лнколо єсте, ѓ) шї ачєл, кжнд зїче Д. П. кѓмкз фєрїчїтѓл шї де тоатз лаѓда врѓднїкѓл Колоссі, а кѓ-рѓїа зїлє спре пагѓѓа неспѓсз а лїтератѓ-рїї ноастре аѓ фост преа пѓцїне, неѓѓ дат шї о кѓѓє ѓєнералз спре деѓѓїє-рєа кѓвїнтелор рѓмжнєщї дїн чѓлє латї-

неці. — Кѣа ачеста нѣ не есте датъ де ачест вѣрат де ші есте тѣпзрѣтѣ ла лексіконѣла поменѣт. Ваї скрѣсѣ де фѣр. П. Маѣор, ші анкѣ ла анѣла 1819 *) деосекѣ датъ афарѣ сѣпт нѣмеле адеврѣтѣлашѣ сѣш аѣктор, ші аша кѣ 7 анѣ маї кѣрѣна тѣпзрѣтѣ декѣт лексіконѣла. Дар ші адмін-трелеа дѣнтрѣжнѣсѣшѣ прѣкѣвѣнтареа лексіко-нѣлашѣ ачелѣла кѣносекѣт есте адеврѣтѣтѣ еї аѣктор. Антрѣ асѣменеа грѣшалѣ кѣзѣ ші Дом. Schuller, ан крѣтѣка лѣмѣїї ромѣ-неці **), кѣнд ан лок де а крѣтѣза лексі-конѣла ші пре дѣсторѣїї лѣшѣ, аѣ крѣтѣзат нѣ-маї ортографѣа Пзрѣнтѣлѣшѣ Маѣор.

Грѣшѣтѣ маї пре ѣрѣмѣ мѣсе вѣде ші ачѣеа, кѣнд зѣче Д. П., кѣ лѣмѣа ромѣ-неаскѣ е стрѣкатѣ — Лѣмѣїле се скѣмѣз адеврѣтат, мѣлат сѣш маї пѣцѣн, дѣпѣз кѣм сѣнт стѣрѣле ампрежѣр маї мѣлат сѣш маї пѣцѣн сѣлѣтоаре; ші ѣарѣш, дѣпѣз кѣм есте фѣреа норѣдѣлашѣ ші а лѣмѣїї. Ансѣ ка се се стрѣче о лѣмѣз, преа пѣцѣне пѣ-де адем. Лѣмѣа енглѣзеаскѣ есте нѣтѣгѣ-дѣїт ѣна дѣнтрѣ ачѣле. Антрѣнѣса ведем темѣлѣа ші форма немѣцаскѣ, дар матерѣ-лѣла маї мѣлат стрѣїн. Ансѣ аїчѣ ведем ші прѣїнѣїле аша де пѣтернѣче, кѣт нѣчѣ пѣтем се ащептѣм адмінтрѣїле. Пре Брѣ-танѣїї чѣї веки іаѣ жѣгѣїт Англо-Саксонѣїї пѣла анѣла 450, ші пре ачѣїїа Норманѣїї ла анѣла 1066. Анвѣнгѣзторѣїї ші анвѣншѣїї се фѣкѣрѣз ѣн неам. Матерѣалѣла лѣмѣїлѣор тѣтѣрѣор норѣаделѣор ачѣсторѣа сѣш цѣнѣт,

ѣарѣ формѣа дѣн лѣмѣа чѣлѣор маї пѣтер-нѣчѣ антрѣїш, ші апої а чѣлѣор маї мѣлѣї ла нѣмѣр, ѣ Англо-Саксонѣїлѣор. Лѣмѣа аїча есте ан лок де історѣїе, кѣре аша де кѣар грѣѣѣе. — Дѣреа асѣфѣлѣшѣ де антрѣмплѣзрѣї маї кѣ нѣчѣ сѣш вѣзѣт, сѣш де сѣш ші афлат, еде аѣ фѣст ан маї мѣкѣз ма-сѣрѣз; ші дѣн антрѣмплѣзрѣї аша маї мѣчѣ ші скѣмѣзрѣїле ан лѣмѣз се антрѣмплѣз маї пѣцѣне. ѣн норѣд мѣк, маї вѣртѣс фѣрѣ сѣкѣстенѣїе полѣїтѣкѣ, ан мѣжлѣкѣла алѣшѣї кѣ мѣлат маї марѣ, ашѣї пѣфѣрѣде лѣмѣа ші прѣїмѣѣе пре а ачѣстѣїа. Ан дѣреал адем пѣлѣдѣ пре сѣкѣї, пре ромѣнѣїї дѣнтре сѣкѣшѣї, пре ѣнгѣрѣї дѣла вѣїле де аѣр ші дѣн Ха-цѣг. — ѣн норѣд маї марѣ, ші кѣре нѣ се амѣстѣкѣз кѣ алѣла, нѣшѣї пѣрѣсѣѣе лѣмѣа, де ші маї мѣлат сѣш маї пѣцѣн прѣїмѣе дѣн матерѣалѣла алѣор неамѣрѣї, кѣ кѣре аде амѣзрѣтѣшѣїре. Де ачѣїа аѣзѣї маї лѣмпѣеде ворѣїнд ла ної пре чѣї че нѣ лѣкѣеск антрѣ ѣнгѣрѣї, сѣш антрѣ ѣнгѣрѣї мѣлѣїї. Кѣ ѣнгѣрѣїї не амѣстѣкѣм маї мѣлат ачѣеа есте кѣносекѣт; — ші дѣнтрѣ ачѣеа прѣїчѣнѣз нѣсѣ ші сѣмѣте ан лѣмѣз. Варѣ амѣстѣкарѣеа кѣ сѣсѣї е некѣносекѣтѣз. ѣнгѣ-рѣѣе шѣш фѣарѣте мѣлѣїї, сѣсѣѣе маї нѣчѣ ѣн ромѣн. Де ѣнде се кѣноаѣе, пѣнтрѣѣ че лѣмѣа сѣсѣаскѣз аша де пѣцѣн анфѣлѣкѣ аѣ авѣт ан лѣмѣа ноасѣрѣз. ачѣеашѣї се поаѣте зѣче де ромѣнѣїї ші дѣн чѣлѣлѣлѣте цѣрѣї.

Ансѣ. кѣ тоаѣте кѣ вѣгѣм де самѣз ѣнеде антрѣмплѣзрѣїї ка ачѣете антрѣѣ ромѣнѣїї ші лѣмѣа ромѣнеаскѣз, ан парѣте ші прѣстѣе тот, — лѣмѣа тотѣшѣї нѣ нѣсе поаѣте зѣче стрѣкатѣз. Маї марѣ есте ші маї ан-тѣнѣс неамѣла ромѣнеаскѣ, декѣт сѣла поаѣтѣ анѣїїї алѣла антрѣг, ші лѣмѣа лѣшѣї. Де ші пѣтѣїмѣѣе еа де тоаѣте пѣрѣїле, де кѣ-трѣз ѣнгѣрѣї, сѣрѣїї, грѣчѣї ш. а., ансѣ па-

(* Orthographia romana sive latino-Valachica, una cum clavi, qua penetralia Originationis vocum reserantur. Per P. Major ect. Primum valachico idioma concinnata, deinde in latinum translata. Budae 1819.

** I. C. Schulleri, Argumentorum pro latinitate linguae Valachicae, s. Rumunae epicrisis ect. Cibinii, 1831, in 8.

Тіма ачєаста де нічї о парте стрзвате прєсте тот. Марцініле сїнгѣре саѣ ѣне ле пжакѣрї нѣмаї пѣтїмєск, дар ініма рѣмжнімії нѣ пѣтїмѣще. Пѣртїчѣлєлє, че пре алокѣрїа се вѣрзєк, шїшї анпжнтѣ рѣдѣчїнѣ, токма дїнтрѣ ачѣеа сѣ кѣнок шї се лпѣдѣз де чєїлѣлїї; — шї лїмѣа дѣпѣ тоате скїмосїрїлє, че се вѣдє а пѣтїмі, рѣмжнє антрєагѣ шї нєстрїкатѣ. —

Ка маї бїне сѣ кѣноащєм, де с'аѣ стрїкат, де лїпѣз є сѣ о цїм, кѣм аѣ фост анантє де че с'аѣ стрїкат, ка се о алѣтѣрѣм. Ан лїмѣа грєчакѣз се поате фачє о асѣлїѣ де алѣтѣрєрє, ан лїмѣа ромжнєакѣз нѣ се поате. Сѣ пѣнєм орї че термін, саѣ дєскѣлєкарєа колонїїлор ан Дакїа, саѣ єшїрєа де аїча ан мїсіа, саѣ алѣлор орї карє, аѣ шїєє кѣм аѣ вєрбїт стрѣмошїї нощїрї атѣнча? Карїї зїк, кѣ аѣ грѣїт латїнѣще, дѣпѣ инскрїпцїїлє, че аѣлѣм ан пѣмжнтѣл нострѣ аша де нѣмєроасє, токма аша мїєє парє а аргѣмєнта прєкѣм ар аргѣмєнта ѣн кѣлѣторїѣ орїєнталїст дѣпѣ анскрїпцїїлє арабїчєщї дєспрє мошѣїлє шї мормінтєлє тѣрѣлор дїн Царїград, кѣ зїдїторїї лор аѣ фост арабї. — Чѣлє маї вєкї алє нєастрє монѣмєнтє шї кѣнокѣтє, пєнтрѣ лїмѣз, сѣнт кѣрѣїлє чєлє тїпѣрїтє, шї дїнтрѣнєлє дєспрє партєа нєастрѣ кѣзѣнїєа дєлє Брашов дєлє анѣл 1580. Чєтєлєкѣз чїнєвѣ ан єлє, шї вѣзѣ, кѣт нї с'аѣ стрїкат лїмѣа ан вѣѣмє дє 258 дє анї. Шї дєкѣмѣвѣ єа нѣмаї аша прє нчєтѣл с'аѣ скїмѣат шї ан чѣлє маї дїнантє вїакѣрї пѣнѣз лѣ дєскѣлєкарєа колонїїлор романє, нѣ шїѣ кѣ че кѣвѣнт дрєпт ар пѣтѣ се зїкѣ чїнєвѣ, кѣ лїмѣа ромжнєакѣз є стрїкатѣ. — Зїкѣ чїнєвѣ, кѣ аѣ фост маї марї тѣрѣѣрѣрїї полїтїчєщї ан врємїлє маї дє дємѣлѣт; дарѣ іо нѣ крєз, шї кѣнѣ

ар фї пѣтѣт фї маї марї, дєкѣт дєлє дєскїнарєа Ардєалѣлї дє кѣтрѣ ѣнгарїа пѣнѣз лѣ анпрєѣнарєа лїї кѣ Авєстрїа? Дарѣ, нїчї кѣ аѣ пѣтѣт се аїєз ачѣлє маї марє анѣлѣкє. Ромжнѣл аѣ фост пѣсторїѣ, шї Ардєалѣлє є плїн дє пѣдѣрї. Анкѣ пѣнѣз асѣзї сѣнт оамєнї ан вїацѣ, карїї аѣ аѣзїт дїн пѣрїнцїї лор патїмі дїн врємїлє Тѣтарѣлор, Кѣрѣцїлор шї Лобонцїлор, шї кѣм с' аскѣндєа Сатє антрєцїї прїнкодѣрї нєѣрматє, ѣндє Тѣтарѣл нѣмаї прє ѣрма цїжнѣлїї пѣтєа се дѣкє дє ѣрмѣз дє ом. — Чѣлє маї марє стрїкѣчѣнє, че се поате аѣла, нєаѣ прїчїнѣїто лїмѣа словєнєакѣз, нєгрєшїт нѣмаї дєлє вєакѣл ал IX. чєл маї мѣлѣт, дєкѣнд адєкѣз, анпрєѣнѣз кѣ прєоцїї дє нєамѣлє словєнєск аѣ антрѣт ан вїєкрєчїлє ромжнїлор, шї дѣпѣ ачѣеа шї ан дїванѣрїлє Прїнцїлор Молдовїї шї а Цѣрїї ромжнєщї. Ансѣ стрїкѣчѣнєа ачєаста, дє се поате пє дрєпт нѣмі стрїкѣчѣнє, нїчї єстє аша дє марє, прєкѣм ашї анкїнѣѣще поате чїнєвѣ, нїчї дє а нѣ се пѣтѣ андрєптѣ. Вѣ маї мѣлѣт аѣ рѣмѣс ан кѣрѣїлє вїєрїчєщї, ан хрїсоабє шї антр'алтє скрїєорї; єар ан лїмѣа нєродѣлїї прєа пѣцїн аѣ стрѣвѣтѣт, шї пѣцїнє кѣвїнтє, саѣ формє с'аѣд ан гѣра лїї, карє се фїє кѣрат словєнєщї, кѣ а дєвѣрат нѣ маї мѣлѣтє дєкѣт дїнтр'алтє лїмѣї. Дар се фїє шї маї мѣлѣтє шї маї лѣцїтє, анкѣ н'ар фї марє мїнѣнє. Кѣчї кѣрѣїлє вїєрїчєщї ачѣлєшї сѣнт прєтѣтїндїнєа ан тоате прєвїнцїїлє. лѣ ѣнїцї, саѣ нєѣнїцї, фѣрѣз алѣѣрє. Шї апої ан врємїлє маї вєкї Прєоцїї, Даскѣлїї шї Граматїчїї, саѣ ансѣшї дє нєам словєнєск, саѣ анвѣцїцї кѣ лїмѣа словєнєакѣз, прєкарєа о сокотєа шї маї сѣѣнтѣ, шї фѣлєшї кѣ анвѣцїцѣтѣрѣ лор, кѣм сѣнт асѣ-

ФЕЛІЇ ДЕ ОАМЕНІ ПРЕТЪТИНДИНЕА ШІ ТОТДЕА-
 ЗНА, МЕСТЕКА ШІ АКОЛО КЪВІНТЕ ШІ ФРАСЪРІ
 ДІН ЛІМБА АЧЪА, ЗНАДЕ НЪ ЄРА ДЕ ЛІПЪЗ.
 АН БОГДА ПРОСТА, БЛАГОСЛОВЕ-
 НІЕ, ГЛАС ЧОТВЕРТІ, КОНЕЦ, СЛАВЪ,
 МІЛОСТІЮ БОЖІЮ Ш. А. СОКОТЕА КЪ
 МАЇ МЪЛЪТЪ АНЦЕЛЕПЧЪНЕ ШІ СФІНЦЕНІЕ ЗАЧЕ,
 ДЕКЪТ АН ЛІМБА ПРОАСТЪ, КЪМ НЪМЪКЪ ЄІ
 АТЪНЧІ ЛІМБА РОМЖНЕАСКЪ, АН ДЪМНЕ-
 ЗЕЪ ПРІМЕАСКЪ, БІНЕКЪВЖНТАРЕ,
 КАПЕТ, МЪРІРЕ Ш. А., ТОКМА КА ШІ АН
 ЗІЛЕЛЕ НОАСТРЕ АН Λοιπὸν, àdieu, alázatos
 szolgája ect. — НЕ'НДОІТ ЄСТЕ, КЪ РОМЖ-
 НІІ ТОТДЕАЗНА АЪ АВЪТ, ШІ АЪ ПЛЕКАРЕ, КЪТ
 СЕ МАЇ НЕТІЗЕСКЪ ЗН ПІК, НЪМАЇ ДЕ КЪТ А
 РЪВНІ ОБІЧЕЪРІЛЕ АЛТОРА САЪ ОАМЕНІ САЪ
 НЕАМЪРІ, БЪНЕ САЪ РЪЛЕ, АНЦЕЛЪПТЕ САЪ
 НЕ'НЦЕЛЪПТЕ, НЪІ АНТРЕВАРЕ. АН АРДЕАЛ,
 КЪТ АНВАЦЪ ПЪЦІНЕА ШІ ПОАТЕ АНКЪПЪКЪ
 БАТЪР ЗН ЧОРСОІЪ ДЕ ТІСТ ДЕ КЪРТЕ, АН-
 ДАТЪ НЪМАЇ ЦІЕ РОМЖНЕШЕ. АН ЦАРА РО-
 МЖНЕАСКЪ, ПЪНЪ ЄРА ТОНЪА ЖЪПЖНІЛОР ГРЕЧІ
 ДЕ МОДЪ, НЪМАЇ АЪЗЕАІ ЗІКЪНДЪСЕ ВІЦЕА
 ЧІ ТОТ ВІДÉА. АКЪМА АНЧЕПЪРЪМ ДЕ А-
 МЖНДОАЪ ПЪРЦІЛЕ А НЕ МАЇ ФІ РЪШІНЕ ДЕ
 МЪІМЪЦІЕА АЧЪЕА ВРЪДНІКЪ ДЕ РЖС, ШІ Є
 НЪДЪЖДЕ КЪ НЕ ВОМ КЪНОАЦЕ МІШЕЛІЕА.
 ЛІМЕА АНКЪ НЪМАЇ БІНЕ ПОАТЕ СЕ АЦЪПТЕ.
 АНТЖІЪ КАМ КЪ ГРЕЪ ШІ ПЕ АНЧЕТ, ДАРЪ
 ПЕ РЖНД, ПЕ РЖНД ТОТ ВОМ ПЪШІ, КЪ БЕА-
 КЪА НОСТРЪ Є БЕАКЪА АЪМІНЪРІІ, ШІ ТРЕВЪЕ
 АЪМІНА СЕ АНВІНЪЗ ПРЕ АНТЪНЪКРЕК.

АЪПЪЗ АЧЪСТЕ ЄСТЕ ВРЕМЕА СЕ АНЧЪПЕМ
 А КЪВЖНТА ШІ ДЕСПРЕ АНЕСШІ ПРОІЕКТАЪ ДЕ
 ОРТОГРАФІЕ А Д. П. — ПРІНЦІПІАЪ ЄІ ЄСТЕ
 ФРЪМОС ШІ ВРЪДНІКЪ ДЕ ЗЪМАРЕ ФОАРТЕ. ДРЕПТ
 ЄСТЕ, КА ФІЕЦЕКАРЕ СЪНЕТ СЕШІ АЙЪЗ СЕМ-
 НЪА СЕЪ НІСКІМБАТ ШІ НЕМІШКАТ, КА ОРІ
 КЪНД ПРЕ АЧЕСТА БЕДЕМ, ТОТ АЧЕЛАЦІ СЪ-
 НЕТ ДЕ АЛ РЪСПЪНДЕ СЕ НЕ ВІЕ АМІНТЕ. АН-

ТРЪ АЧЕСТА АФЛЪ ШІ ІО ФІЛОСОФІЕ САЪ
 ЛОГІКЪ. — АНКЪ ДІН АЧЕСТ ПРІНЦІПІЪ
 МЪЛТЕ НЪ ЗЪМЪКЪЗЪ, ЧЕ АЪ ПРОІЕКТАТ Д. П.
 ШІ АША ПРЕКЪМ ШІ Л'АЪ ПРОПЪС, АША Л'АЪ
 ШІ АЪПЪДАТ, ПРЕКЪМ ШІ АЛТЕ МАЇ МЪЛТЕ
 АНКОНСЕКВЕНЦІІ СЕ АФЛЪ АН АРТІКОЛАЪ Д.
 САЛЕ, КАРЕ НЪ СЕ ПОТ НЪРЪВІ КЪ ЛЕЦІЛЕ ФІ-
 ЛОСОФІЕІ.

(Ва Зрма.)

В А Р І В Т Ъ Ц І.

„КЪЦІ НЕБЪНІ СЪНТ ЖН БАГДАА?“ ЖНТРЕВЪ
 КАЛІФЪА АРОН ВРЕХІА ПЕ НЕБЪНЪА СЪЪ
 ДЕ КЪРТЕ: „ТЪ. ТРЕВЪЕ СЪ КЪНОЦІ ФОАРТЕ
 БІНЕ ПЕ ЧЕІ ДЕ О МІНТЕ КЪ ТІНЕ. ПОФТЕСКЪ
 СЪ 'МІ ФАЧІ ЗН КАТАЛОГ ДЕ СЪВЪРШІТ ПЕН-
 ТРЪ ТОЦІ НЕБЪНІІ.“ ЗН АСТФЕЛІЪ ДЕ КАТА-
 ЛОГ АР ФІ ПРЕА АЪНГ, РЪСПЪНЕСЪ НЕБЪНЪА
 БАХАЛОЪА: ДОМНІАТА ЦІІ, КЪ ЄЪ СЪНТ ЗН
 ВРЪШМАШ НЕ'МЪЗКАТ ДЕ АЪКРЪ ЖНТІНС ШІ
 ОВОСІТОРІЪ. МАЇ БЪКЪРОС ВОІЪ ФАЧЕ ЗН КА-
 ТАЛОГ ДЕ ЖНЦЕЛЕЦІ. АЧЕЛА ВА ФІ КЪ МЪЛТ
 МАЇ СКЪРТ, ШІ КЪНОСКЪНД НЪМЪРЪА ЖНЦЕ-
 ЛЕЦІЛОР, ЛЕСНЕ СЪ ВА КЪНОАЦЕ АЛ НЕБЪНІЛОР.

НЪ ДЕ МЪЛТ ЗН РОМАН ТІНЪР АНЪМЕ
 ЧЕСАР, АЪЗ ЖН КЪСЪТОРІЕ ПЕ О ДАМЪЗ КЪ НЪ-
 МЕЛЕ РОМА, КАРЕ ЄРА КЪНОСКЪТЪ ДЕ ФЕМЕЕ
 КОКЕТЪ (КАРЕ ЖНТРЕВЪЗІНЦЕАЪЗЪ ТОАТЕ МІЖ-
 ЛОАЧЕЛЕ КА СЪ ПЛАКЪ). — ЖН СЕАРА ДЕ
 НЪНТЪ СЪ АПРОПІЕ ЗН КАП ІСТЕЦЪ ДЕ ША
 ОДЪІІ ПЪРЕКІІ ДЕ НОЪ КЪНЪНАТЕ, ШІ СКРІСЪ
 ДЕ АСЪПРА КЪВІНТЕЛЕ АЧЕСТЕ. Cave Caesar,
 ne Roma tua fiat Respublica.“

АЪДОВІК АЛ 15-ЛЕА ВРАІЪА ЧЕРЧЕТЪ КЪ
 ЗН ПРІЛЕЖ КАНЦЕЛАРІІЛЕ ДЕ РЪСКОІЪ. ЖН-
 ТРЖНА ЖН КАНЦЕЛАРІА ДАВІ ДІЪ БО А ВЪЗЪ

ніще окіларі арґнкації пе масъ, жи аґнкъ зикґна: Коїѣ сѣї черчетез, де сґнт аша де вґні ка аї меї кѣ карії мѣ слагжеск.“ Прівіреа лѣ чеа дін тѣѣ аѣ кѣзѣт асґпра вґнеї хґртїї, каре нѣ ера пѣсѣ аша де ндѣмжнѣ фѣрѣ скопос, кѣчї еа кѣпрїндеа нїще лаѣде пїне де лїнгѣшїрї асґпра Монархѣлѣ шї а Міністрілор лѣї. Країѣл арґнкъ окіларїї кѣ іѣцалѣ ла опарте. Ачешї окіларї нѣ сґнт вґнї ка шї аї меї, еї аратѣ лѣкрѣріле преа де тот марї.

— Ын ом кѣрѣїа жи пазчеа лѣмеа преа мѣлт, зѣчеа болнав жн пат. Ынѣл дін прїетїнїї лѣї венї ла джнѣл сѣї черчетезе, шї пе кґнд ера сѣ интре жн касѣ веде ешїнд пе прїетїна болнавѣлѣї дела джнѣл. — „Кѣм те афї прїетїне?“ Маї вїне акѣма, кѣчї фрїгѣріле м'аѣ лѣсат, рѣспнѣсѣ болнавѣл. Токма ле вѣзѣїѣ ешїнд дела Домнїата, зїсѣ прїетїнѣл.

Тот маї вїне, тот маї вїне!

Ын нобїл дін ѣ. кѣлѣторїнд жн Італіа, фѣ жнтребат де жнвѣцатѣл Т. деспре стареа шїїнцелор шї а мѣестріїлор фрѣмодѣе дін патріа са, прекѣм шї де нѣмеле челор маї прокопсїці вѣрѣації аї націїї салѣ. Кѣ ачѣаста нѣ почїѣ сѣї слагжреск рѣспнѣсѣ Нобїѣлѣ; кѣчї ла ної нѣ сѣфере тонѣл чел вґн, ка сѣ интре артішї шї жнвѣцації жн а дѣнѣріле нобїлілор. Жнвѣцатѣл Італїан жжмѣ ла ачѣаста. Жнтрѣ адеѣр ачѣеа есте о прежѣдекатѣ фоарте марѣ шї вѣеднїкѣ де хѣлѣ, зїсѣ Нобїѣлѣ дѣсвїно-

вѣцїндѣсѣ — кѣмкѣ ла ної жнвѣцації аша де пѣцїн сґнт сокотїці, еѣ жнѣмї дѣстѣл м'ам лѣптат жмпротїѣ ачѣстїї пѣрерї стрїкѣчодѣе; кѣчї жнїнѣтеа меа де кґнд м'ам поменїт, тот жнтрѣн кїп аѣ фост преѣцїт омѣл жнвѣцат кѣт шї чел не лнвѣцат, нїчї н'ам авѣт прїчїнѣ де а фї вѣеодатѣ маї стрїн де кѣтрѣчѣї жнвѣцації, ка де кѣтрѣл ації.

* * *

Дѣсвїновѣцїреа де мїнте ачѣерѣ. Калїфѣл Хѣрїаѣѣ гроѣѣа шї спїїма попоарелор шїешї сѣнѣсе пентрѣ крѣзїмїле салѣ, кѣлѣторѣа жн жмпрѣцїа са сїнгѣр непетрѣкѣт де нїме, шї фѣрѣ сѣ аїѣв вѣрѣн семн дін каре сѣ полѣтѣ фї кѣнсе-кѣт. Одїнїорѣ жнѣжнї пе вґн Араѣ дін нѣстїе шї жл жнѣрѣѣ: „Прїетїне, аш вѣеа сѣ шїѣ дела тїне, че ом есте Хѣрїаѣѣ, дѣспре каре ворѣеск оаменїї атѣтеа? — Хѣрїаѣѣ рѣспнѣсѣ Араѣѣл нѣ есте омѣ чї е вґн монстрѣ (мїрѣзѣнїе) — „Че поцї тѣ зїче дѣспре ел?“ — О мѣлцїме де фѣрѣдѣлѣцї — „Нѣ л'аї вѣзѣт тѣ вѣеодатѣ?“ — Нѣ — „Вї вїне! рїдїкѣцїї окїї шї прїѣше, ачѣла кѣ каре ворѣешї есте ел жнѣш.“ Араѣѣл фѣрѣ сѣ вѣдѣлѣкѣ кѣт де пѣцїнѣ зѣпѣчїре саѣ жнфїорарѣ, жнфїгґнѣ жн фаѣа лѣї окї статорнїчї шї сѣмѣцїї, зїсѣ: „Дар тѣ шїї чїне сґнт еѣ? — Ба нѣ. — Вѣ сґнт дін фамїліа лѣї Зокїр, акѣрѣт тоате рѣмѣшїцѣле аѣ о зї лн каре неѣжнѣск одатѣ пе тот анѣл; зїоа меа есте асѣзїї. — Хѣрїаѣѣ жжмѣ асґпра вґнеї дѣсвїновѣцїрї аша де інѣенїоѣе.